

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Barón
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1-50 ct

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 214. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Kiszlev 5 * 1923 november 13 Kedd

Öt éves fegyverszünet

A fegyverszünet megkötésének öt éves fordulóját ünneplik Franciaországban és Angliában. Öt éve immár, hogy megkötötték a harcban álló népek a fegyverszünetet és valóban ünneplésre van szükség, hogy ez az évforduló eszünkbe jusson. A fegyverszünetet békekötés szokta követni, vagy ha úgy tetszik, békekötést fegyverszünetnek kell megelőznie. Ez az összetartozás azonban megszakadt, mert boldog béke helyett csak fegyverszünetet kötöttek a népek. Fegyverek szünetjét, nem pedig végleges elnémulását. Ot év óta tart immár ez a szünet és ennek az öt évnek minden órájában ha nemis a fegyveren, de feltétlenül a szüneten volt a hangsúly. Egy átmeneti állapotot élünk, amelyből kétféle nyílik a végleges megoldás lehetősége: új háborúra és régi békére. Sajnos, mindig közelebb voltunk új háboruk lehetőségéhez, mint a régi békeidők boldog visszatevéséhez.

A világ hívó szava ismét Amerikához fordul. Baldwin angol miniszterelnök az ünnepi évfordulón nagy beszédet mondott, melyben rámutatott arra, hogy a háborút Amerika meggyezés beavatkozása döntött el, ő vivta ki a fegyverszünetet, Amerika feladata tehát a béke megkötése is. A végleges békéért. Tudjuk, hogy Amerikában nem hiányzott a szándék a fegyverszünetnek végleges megoldására. Mert Amerika nem olyan békét akar, mely a fegyverek nyugalmát jelenti, hanem olyan békét, mely egyszersmindenkorra lehetetlenné teszi a fegyverek szünetét, mert — nem lesznek fegyverek. Az öt éves forduló alkalmán fordult most Baldwin békére hívó szóval Amerika kormányához. Mert fegyverszünetet csak egyféleképpen lehet ünnepelni: a békével. És a békét, mint a háboru végét is, csak Amerika adhatja. Ő adhatja meg nem a papiroson megkötött békét, de a lelkek békéjét, a népek és világok békéjét. Azt a békét, amely összefog a közös munkára, együttes alkotásra, új világok építésére.

Most valóban pihennek a fegyverek, szünetelő nyugalomban. De hol vagyunk a békétől, amikor öt év után, ha ünnepelni akarunk, egyebet sem ünnepehetünk, mint fegyverszünetet, amely végetvetett ugyan a világháborúnak, de a világ békéjét visszaadni mégsem tudta. A békét sohasem fegyverszünetekkel adták vissza. Fegyverszünettel csak háborút lehet befejezni, de békét újakezdeni nem lehet. A fegyverszünet csak azt jelenti, hogy a népek nem gyilkolják többé egymást, de még nem jelenti azt, hogy egymást élni hagyják. És ami még fontosabb: megélni. Megélni állami erejükben és a mindennapi kenyér gondjában. Ezt a békét majd nem kell évfordulókkal ünnepelni. Így azonban az öt éves évforduló csak arra jó, hogy újra emlékezzünk: csak szünetelnek a fegyverek és a békét a lelkekben megkötni maig sem tudták.

Hetvener munkást elbocsátottak Mülheimban

Berlin, nov. 12. Mülheimban a technikai műveknél ma hetvener munkásnak és alkalmazottnak felmondtak.

Európa békéjét csak Amerika biztosíthatja

London, november 12. Baldwin miniszterelnök tegnap beszédet tartott a városi tanács tiszteletére rendezett banketten. Hangsúlyozta a szövetségek közötti egység fontosságát, ami nem csupán nemzetközi érdek, hanem Anglia érdeke is, mert logikus lépéseket von az európai nyugaton történtek és Anglia között. Az angol kormány ezért folytatni fogja a munkát az Európa helyreállítása és pacifikálása felé megkezdett uton. Fel fogja használni minden befolyását, hogy megnyerje Amerika együttműködését, mert ezelőtt öt évvel Amerika nyerte meg a háborút, most is egyedül ő biztosíthatja a békét.

A király résztvett a temesvári politechnikum felavatásán

A Bánát ünnepli az uralkodót

(Temesvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ferdinánd király tegnap reggel kilenc órakor érkezett a temesvári Elena pályaudvarra, ahol az ünnepélyes fogadtatás volt. A tizenkét kocsi álló udvari vonatról elsőnek Bianu sziguranca vezérfelügyelő szállott ki. Az utolsó kocsi volt a király. Bratianu miniszterelnök szállt ki előbb a kocsiból s rögtön utána megjelent az egybegyűltek lelkes ovációja közepette a király. Az uralkodó előbb Mosoiu tábornokot üdvözölte, aki már előző nap Temesvárra érkezett az előkészületek ellenőrzésére, majd a temesvári prefektushoz fordult, aki sőt és kenyeret nyújtott át az uralkodónak, ősi szokás szerint. Ezután cercle volt, mely alkalommal a királynak bemutatták a megjelent előkelőségeket.

Nagy meglepetést keltett és az uralkodó is csodálkozását fejezte ki, hogy a temesvári diplomáciai testület nem jelent meg a fogadtatáson. Mint utólag kiderült, elfelejtették meghívni a külföldi államok képviselőit.

Azután a király a váróterembe ment kíséretével, ahol a jótékonysági egyletek és a kulturális testületek képviselői várták. A magyarság képviselőit Fülöp Béla szenátor, a svábok részéről Kreitzer képviselő voltak jelen.

Ezután az uralkodó autójába ült és lassu menetben a görögkeleti templom elé vonult. Végig a hosszú utvonalon mindenütt óriási tö-

megek állottak sorfalat, a Bánát falvainak küldöttségei különösen festői látványt nyújtottak. Az ortodox katedrális előtt Balan nagyszabedű metropolita az aradi és karánsebesi püspökökkel együtt fogadta és megáldotta a királyt. Azután a temesvári polgármester mondott néhány üdvözlő szót, mire Ferdinánd király így válaszolt:

— Lássá, mégis csak eljöttem.

Az ünnepi mise után a király és kísérete a római katolikus templomba vonult, ahol Pach kanonok celebrálta az ünnepi misét.

A program következő száma a politechnikum ünnepélyes felavatása volt. Az ünnepség egy 700 tagú kórus himnuszával kezdődött. Majd Balan metropolita végezte az egyházi szertartást, mire Bratianu miniszterelnök és Mosoiu tábornok közmunkaügyi miniszter beszéltek. Majd Ferdinánd király tartott rövid beszédet. Hangsúlyozva, hogy az új politechnikum a kulturának erős fészke lett és egyik eszköze annak a termelő munkának, a melynek Romániát naggyá kell tennie.

A felavatási ünnepség után a megyeházán nagy recepció volt. Majd a király végignézte az összes helyorségi csapatok, cserkészek és iskolai növendékek elvonulását.

Az ünnepi ebéd után az uralkodó lepihent, majd este újabb nagy recepció volt a vármegyeházán.

A német extrónörökös Németországba érkezett

Sziléziai birtokain tartózkodik. Az antant érvényesíti a nagykövetek tanácsának döntését

(Páris, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amszterdamból hivatalosan jelentik, hogy a német extrónörökös elhagyta Hollandiát és Németországba utazott.

Berlin, november 12. Hivatalosan megerősítik a hírt, hogy Frigyes Vilmos német extrónörökös elhagyta a hollandiai Vieringet és sziléziai birtokaira, Oelsbe érkezett, hogy a gazdálkodást átvegye. Az extrónörökös utazása már hetek óta ideges diplomáciai tárgyalásokra adott okot, mert a francia kormány, mikor a múlt héten tudomást szerzett Frigyes Vilmos utazásáról szállongó hírek-

ről, kérdést intézett a német kormányhoz, hogy mi igaz a hírekből. Ma adták át Párisban a német kormány válaszigyzékét, melyben kijelentik, hogy a hír igaz. Az extrónörökös már régebben kért utlevelet, amit meg is kapott, mert a kérés megvizsgálásakor a német kormány nem talált olyan jogi, vagy ténybeli okot, amiért egy német állampolgár vissza ne térhessen családjához.

Páris, november 12. A szövetséges kormányok elhatározták, hogy a trónörökösre vonatkozólag érvényesíteni fogják a nagykövetek tanácsának döntését.

Ulain tagadja, hogy puccsot tervezett

Bethlen tudtával akarta megcsinálni a bajor-magyar szövetséget. Lotagadja a fekete listát is. Újabb három letartóztatás. Nagy Emil igazságügyminiszter nyilatkozata. Megindult s mentőakció Ulain örökében

(Budapest, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat éjjel tíz órakor a tőkapitányságról elbocsátották az Ulain-ügyből kifolyólag letartóztatott dr. Adorján Bélát, dr. Dániel Sándort és Homonnay Jenőt, mert a rendőrségnek semmit nem sikerült rájuk bizonyítani. Az egész politikai bünteremben erős ellanyhulás észlelhető s a Magyar Országos Tudósító illetékes helyről már azt jelenti, nem bizonyos, hogy a puccsterv résztvevőivel szemben statáriális eljárást fognak-e alkalmazni, amint azt a törvény előírja. Ha a további eljárás során az ügyészség olyan körülményeket állapítana meg, melyek megindokolják, hogy az ügyet ne statáriális, hanem rendes bíróság tárgyalja, ez esetben az ügyészségnek joga van ilyen értelmű előterjesztést tenni. Ugyanígy történt az ismeretes királyi puccs idején is.

A fővárosi rendőrség és a katonai helyőrség vasárnap is készenlétben maradt. Az őrizetbe vett puccsisták közül ma Böhmert, azokivül Gál Józsefet és Vikár Bélát, az Ébredő Magyarok Egyesületének tagjait letartóztatták és átkísítették a pest-vidéki ügyészség fogházába. Ettől eltekintve megállapítható, hogy az Ulain-ügyben megindult az ellenakció, mely a puccsisták elleni eljárás tempó-

ját máris erősen letompította. Ezt bizonyítja a „Reggel“ című lap, mely három jelentős politikai nyilatkozatát hozza. Szcoitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke kijelentette a lap munkatársának, hogy vasárnap délig a királyi ügyészségtől semmilyen megkeresés nem érkezett hozzá.

Ulain Ferenc mentelmi jogának felfüggesztésére.

A vizsgálatot vezető Meszner ügyész kijelentette a „Reggel“-nek, hogy az Ulainnál lefoglalt iratok között sem az Eskütt-féle panama iratai nincsenek, sem pedig azoknak a politikuskoknak a listája, akiket a puccsisták állítólag halálra ítélték. Andrassy Gyula gróf szerint az Ulain-ügynek nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint amennyit megérdemel. Az a meggyőződése, hogy az ügyet csak most kezelik statáriálisan, de a végén feltétlenül rendes bíróság elé utalják. Csak azt tartja fontosnak, hogy a vizsgálat során tartsák be a formákat és tiszteljék a képviselőjogokat, melyek nem egyes képviselők, hanem az egész nemzetgyűlés jogai.

Nagy Emil igazságügyminiszter is nyilatkozott az Ulain-ügyről. A miniszter, aki megjelent Herczegh Béla kiskunhegyesi beszámolóján, hosz-

EM!

az

ban!

megjét!

30-ig tartó részt vesz,

ig árol,

sorsolt

pon

r tart

30-ig.

nk:

25.50
25.50
32.50
38.50
110.—
13.50
15.50
79.—
89.—

ött gyermek
nt az összes
kek jóval a
sittatnak.

ab

Cluj, Str.
k F.-u.) 5

szabó beszédben foglalkozott a legutóbbi napok eseményeivel, melyekről többek között a következőket mondotta:

— A teljes külpolitikai vakságról tanuskodó puccskísérelt büntetőjogi részével nem foglalkozom. Ez a bíróságra tartozik. Végtelenül szomorú és megdöbbentő dolognak tartom ellenben, hogy a nemzet jelenlegi állapotában akadtak olyan emberek, akik azt hitték, hazafiasan cselekednek, amikor olyan szövetségekre vetemedtek, mint amely a rendőrség által közzétett titkos szerződésből kitészik. Ulainék ezzel a kísérletükkel kompromittálták a magyar agrár- és fajpolitikai eszmét, de meg kell mutatnunk, hogy a keresztény agráreszme nem pusztulhat el azért, mert a rövidlátók kisajátították. Amikor egyfelől békés külpolitikuskak, másfelől törhetetlen keresztény agráriusnak valom magam, egyuttal eltávolítottam ettől a gondolatától minden antiszemita jellegű kinövés, mert az Ulainék antiszemizmusa, illetőleg a gyűlölködésnek lényegileg semmi köze az alkotó keresztény agrárgondolathoz. Alkotnunk kell és nem rombolni, mert csak így menthetjük meg az országot. Arról szó sincs, hogy azért, mert a maguk számára kisajátított keresztény eszmét egyesek külpolitikai vakságokkal kompromittálták, visszajárunk a régifajta liberálizmushoz. Ennek az elavult irányeszmének nincs jövője a magyar nemzet széles köreiből és csak katasztrófába vinné az országot, aki a belpolitikában el akarna térni az agrárius eszmétől és visszamenne olyan régi, elavult irányeszméhez, melyet a magyar lakosság nyolcvan százalékát kitevő agráriusok többé nem tesznek magukévá.

Nagy Emil szerint az egységspártra vár a feladat, hogy meggátolja a magyar közélet visszacsúszását egy gyökeretvesztett régi irányeszméhez, másfelől szilárd kézzel kell összekötnie a keresztény agrárgondolatot a békés, józan külpolitikai irányzattal, melyet a kormány teljes eréllyel képvisel és amelytől egyedül várható Magyarország viszonyainak konszolidálódása.

Mesznék ügyész vasárnap délelőtt kihallgatta Ulain, Bobulát és Szemerét, azután a statáriális eljárásra való tekintettel szóbeli intézkedéssel mind a három vádlottat előzetes letartóztatásba helyezte.

Ulain tiltakozott a letartóztatás ellen, mely szerinte törvénytelen és nyílt megsértése a mentelmi jognak. Egyébként beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy már tavasszal tárgyalta Ludendorffal és Hitlerrel a bajor-magyar szövetségről. Hónapokkal később Bobula Titusz lakásán találkozott Böhmer bajor nemzeti szocialistával, akivel Bobula és Szemere Béla bevonásával tanácskozott az ügyről. A szerződéstervezetet, melyet ugyancsak Böhmer készített, Ulain komolytalannak és naivnak tartotta és nem írta alá csak egyik példányát, melyet még utnak indulása előtt megsemmisített. Határozottan állítja, hogy a puccskíséreltet hazafias célzattal és becsü-

letes szándékkal tervezte a bajor orientálódás érdekében. Ha sikerül Münchenbe utaznia, visszajövet első dolga lett volna tárgyalásairól pontosan és kimerítően referálni a magyar kormányoknak.

A beavatottak körében soha, semmi alkalommal nem került szóba a magyar kormány eltávolítása. Ulain célzatos valótlanságnak nyilvánítja azokat a híreszteléseket, melyek szerint ő és társai a Bethlen-kormány ellen akartak volna puccsot végrehajtani.

Bobula Titusz, aki amerikai állampolgár, erre való hivatkozással megtagadta a vallomást. Szemere szükségzavú vallomásában kijelentette, hogy az egész ügyről alig tud valamit. Tanácskozások ugyan az ő jelenlétében folytak le, de németül, mely nyelven egy szót sem ért. A szerződéstervezetet azért írta

Zsidó kongresszus — ortodox kongresszus

Politikai tanulmány. Irta dr. Klein Miksa

(Második közlemény)

A városi törvényjavaslat tárgyalása közben a 6. paragrafus miatt (ténylegesen azonban a féktelen izgatásért) 1848 március 23-án súlyos zavargások törtek ki Pozsonyban, csöcselék népség ostrom alatt tartotta a várhegyalját (zsidó városnegyed) és sok zsidót bántalmaztak. Ez eljárás ellen gr. Széchenyi István szólalt fel és „a tulajdon sértők ellen a legszigorúbb fellépést kívánt, mert a kimélet által csak a jobbak es becületek szenvednének“. Az izgalom hatása alatt a választási jog a zsidóktól el is vétetett. De az események hatása alatt Kossuth Lajos maga bélyegzi meg e határozatot, melyet a szabadság szellemével nem tart összeegyeztethetőnek és ezért külön törvény-cikk alkotását sürgeti, „melyben ki legyen mondva az elv, hogy jogokra s kötelességekre nézve a vallás különbséget nem tesz“. Ugyancsak ily értelemben szólal fel Bonis Sámuel, ki szemtanúja volt Bécsben annak, hogy a szabadság kivívásában a zsidók is lelkesen vettek részt s a bécsi nép nekik baráti kezet nyújtott.

A pozsonyi országgyűlésen a zsidók nem érték el az emancipációt. A vallási reformerek ezért 1848 július 8-án körlevelet intéztek hittársaikhoz és abban vázolják a németországi zsidók reformmunkálatait. Megalakítják „A magyar izraeliták középponti reformegylet“-ét az igazság, szeretet és engesztelés jelszavával.

Mivel a zsidó ifjuság szívvel lélekkel részt vett a nemzet függetlenségi harcában, ennek elismerésül a minisztérium időszerűnek tartja a zsidók emancipációját és Szemere Bertalan miniszterelnök 1849. július 28-án beterjeszti a zsidókról szóló törvényjavaslatot és beszédben fesemliti „hogy ime az asztalra terítve van az

alá, mert így kívánták tőle, de annak tartalmát nem ismerte. Különösen nem tudott arról, hogy a szerződéstervezet a kormány ellen is intézkedéseket tartalmazott volna.

A nyomozás Sopronban lefolytatott része megállapította, hogy az ottani Erzsébet-kávéháiban nemrégiben ápolói állást vállalt két bajor menekült, akik előadták, hogy a súlyos gazdasági és politikai krízis miatt kényszerültek Németországot elhagyni. Közben egymásra érkeztek Bajorországból fiatal emberek, akik valamennyien felkeresték a két ápolót, akik Ulain elfogatásának hírére eltűntek Sopronból. A rendőrség ebből azt következteti, hogy a bajor kampókeresztések főhadiszállása Sopronban volt.

A fajvédők kísérlete a Ház összehívására, minthogy a liberálisok és a szocialisták az összehívó ívet nem írták alá, teljes kudarccal végződött.

ország minden népének vagyona, élete, békeje, s ezt védelmezik az utolsó csepp vérig, halálig. Csak egy néposztály áll oldalt e kincsektől terített asztaltól, pedig szintén vért áldozta a többivel egyenlően. Az ő joga, az ő szabadsága, az ő becsülete azonban nincs az asztalon. Ezen néposztály a zsidó néposztály. Mivel pedig a zsidó nép szintén ott van a csatatéren és vért ontja egy oly hazáért, melynek ő még nem polgára, mivel vagyonát, vért örömet feláldozza azon szabadságért, melyet csak reményel, azon jogokért melyet még nem bír, — ezért az igazság kívánja és eljött az idő, hogy a nemzetgyűlés azon szent elvi kijelentését tovább ne halassa, miszerint a zsidók is a hazának polgárai jogban, kötelességben a többiekkel egyenlők“.

A beszéd hatása alatt a javaslatból még aznap törvény lett és a nemzetgyűlés elnöke azzal hirdette ki a határozatot, „hogy a mai nap egy nagy ünnepe a felebaráti szeretetnek és kereszténységnek“. Ez volt a nemzetgyűlés utolsó ülése is.

De érdemes elolvasni e törvényjavaslat indokolását, mert itt van a csirája a később megtartott 1868-as kongresszusnak is, mert a felszabadtás tényével szükségképp felmerült az egyházi szervezet kiépítése is. Minden állam, mely valamely hitfelekezetnek jogállását rendezni kívánja, követeli hogy „hitágazataikat nyilvánítsák“, azokat ismerni akarja, anélkül, hogy dogmáiba beleavatkoznék. „A zsidóság kebelében az ortodoxok és reformhajtok között naponként mégesebb az ellentét ép azért, mivel magában a zsidóságban nincs hatalom, mely a fejlődést megindíthatná, ... mivel különvált községi szerkezetök régi alakjában meg-

belétek akar nevelni, nem lesz elég ereje ahhoz, hogy a csöcselék fölé emeljen benneteket, akkor minden egyes ilyen durvaságnak kitörésénél, amelyről tudomást szerzek, a legkomolyabb büntetésre lehetek elkészülve. Rólad pedig Bendixen remélem, — folytatta szavait és újra Jakobhoz fordult, — hogy most már nagyobb bizalommal leszel hozzám és a jövőben nem fogsz saját ügyedben magad bíraskodni, hanem akármilyen súlyosan meg is sértenek, gondolni fogsz rá, hogy mivel tartozol az iskolának és hozzáam fordulsz segítségért az ellen aki, megbántott. Menjetek most csöndben le, a játéktérre és várjátok meg a következő órát. Remélem, hogy ez az óra, — ha nem is a tanrend szerint használtuk fel, — nem vészett kárba számotokra.

Amikor a diákok lementek és velük Jakob is és a tanárok magukra maradtak, egyikök azt mondta a rektornak:

— Nem lett volna helyesebb, ha Bendixent itt tartjuk, mintsem hogy most egyedül közlünk eresszük?

— Ellenkezőleg, — kiáltott élénken a rektor, — ugyanabban a pillanatban, amikor megpróbáltuk egyesíteni, mindjárt szét is válasszuk őket? Ha ebben a pillanatban elkülvölve maradna tőlük, akkor a jövőben alig volna lehetséges bármiféle összhang közöttük. A sebet addig kell összevarrni, amíg még friss, ha egyáltalán azt akarjuk, hogy egybeforadjon. És ha ebben a pillanatban talán kellemetlen is neki, hát csak hadd szenvedjen ő is egy kissé. Az ő lelkét is meg kell hajlítani.

— Összintén szólva, én egy olyan gyerek-

től, aki ebből a népből származik, nem vártam volna ennyi energiát, — jegyezte meg a tanárok egyike. — A többi iskolában, ahol tanítok, szintén vannak zsidó gyerekek, de azok úgy eltűnnek minden verést és csufolódást, mintha így volna az a legjobb rendjén. Sokszor szinte bosszankodtam emiatt a közöny miatt, — no de itt igazán nem volt okom éppen emiatt bosszankodni.

— Sohase fogom ezt a jelenetet elfeledni, — mondotta a rektor. — Becsülettel magvallom, hogy valósággal imponált nekem, mikor ez a Bendixen azt mondta: „és akkor aztán addig ütöttem, amíg azt hittem, hogy meghalt“. Csak ebben a pillanatban éreztem meg világosan, hogy nem szabad a gyereket megbüntetnem. Csak akkor lett világos előttem, hogy itt nem a megszokott diáki verekedésről van tulajdonképpen szó. Mert ez a fajok küzdelme volt. Ugy tettem, mintha nem is hallottam volna ezeket a szavakat. Mert mit lehetne hatásosabban alkalmazni az ilyen lelkeknek, mint a szelidséget?

— És milyen sértést vágott ön felé is! — mondotta egy másik tanár. — Bevallom, hogy én csaknem félttem, amikor úgy előre lépett. Kegyetlenül oda tud tűni ez a kis sátánfajzat, — azt tapasztaltuk!

— Igen, de milyen kétségbeesés lehetett ennek a gyerekek lelkében! — vette át a rektor újra a szót és elgondolkodva nézett maga elé. — Ugy érezhette, hogy csupa ellenség között áll és amellett még le is fogják gyúrni. Kimérettel kell bánni ezzel a gyerekkel.

(Folytatása következik)

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Mair Aaron Goldschmid.

Jakob ajka megvonaglott és arca olyan fehér volt mint a kréta. A teremben halottai csönd volt. A rektor merev tekintettel bámult rá. A többi tanár is mind fölment a katedrara. néhány pillanatig halkán suttogtak egymással és aztán a rektorral együtt kimentek. Alighogy az ajtót betették maguk mögött, néhányan a fiuk közül fojtott hangon és fenyegető mozdulatokkal kiáltottak Jakób felé: „No zsidó, most aztán kapsz!“ De legnagyobb részük hallgatott és néhány percnyi idő várakozással telten mulott el. Jakób állva maradt, nem mozdult helyéből és nem hallott semmit. Végre beléptek a tanárok és a rektor mélyszéles csöndben lépett föl a katedrara.

— Bendixen Jakób! — szól most a fiúhoz, — az a sérelem, amelyet elkövettek ellened, annyira utálatos és gonosz és én olyan erősen át tudom érezni azt a benyomást, amely lelkedet szükségszerűen és állandóan átviharozta, hogy nem tartom magam feljogosítottnak téged megbüntetni.

A rektor néhány pillanatra elhallgatott és Jakóbra nézett, aki e váratlan szavak hatása alatt megsemmisülten állott. Akkor aztán a diákok felé fordult és szigorú hangon mondotta:

— Az a társatok, akit Bendixen megbüntett, csak azt a jutalmat kapta meg, amit jól kiérdemelt. Ti többiek pedig, figyeljétek arra, amit most mondani kívánok nektek. Ha annak a műveltségnek és humanistának, amelyet az iskola

nem maradhat, intézménynek készert kell velők

Mintha a

anyira tökélet

A zsidóság

emancipáció

ö

nemzet függetle

hezedett az ön

sága. A budai

julius 19-én me

sitott magavis

reájuk, ame yet

niok. A hadisar

azután 1850 sz

kép, hogy a m

zsidóknak 1,00

teniök, amely ö

lami feltgyelet

mus egy évtize

mely először ak

december 10 re

hívták. Pár hó

gyűlés, midőn

renc világon k

elveiből kiindul

teni az igazság

gúrainak minde

különbség nélk

ságra is vonatk

fejezés alatt Ma

érteni. Hogy az

eddigi mulaszt

szögezzé le azt

melyet valaki v

tartozik — nek

tőle azokat nem

Gyula 1867

törvényjavaslat

ról polgári és p

ez is csak a k

val, hogy „jo

egyenlő jogok gy

december 22-én

Cziráký János,

bor báró ismeril

a „jogok közös

szén olyan felek

lástanai ismerete

tétben nincse

ugyanazon köte

zsidóság nagy k

sáncaiba bevéte

Az 1869—

szabadság kérdé

ságról, a bevett

egyenlőségről, a

séről szóló törvé

és annak megsér

kérdései azok,

keltettek. Mivel

csak általános el

korlati megvalós

képezte. Az em

ditotta báró Eöt

teljes keresztülvi

iskolai ügyek sz

összehívását tegy

már szabad és ö

szervezze meg és

ügyeit.

A fegy

London, nov

egész Angliában a

A westminsteri sz

liszletet volt, amel

a kormány valam

unok minisztereln

Páris, nove

ünnepelte a világh

évfordulóját. Az ü

emlékénél játszó

seling és a diplom

ünnepi beszédet M

ali egyuttal meggy

György királynak

Athén, nov.

felszólították Gy

az országot. Az u

várnia az alkotó

népszavazás ered

előre megállapít

napra erősödik a

eddig királypártir

is a köztársaságia

nem maradhat, következésképp annak helyét új intézménynek kell pótolnia, ... összefüggő rendszert kell velök alkotni ..."

Mintha a mai helyzetet akarná jellemezni, annyira tökéletes a megállapítás.

A zsidóság csak rövid ideig élvezhette a emancipáció örömét. 1849 augusztus 13-án a nemzet függetlensége megsemmisült és reánehazódott az önkény mindent letipró erőszakosságra. A budai és pesti zsidókat Haynau már július 19-én megbünteti a lázadók iránt tanúsított magaviseletükért s hadisarcot rótt ki rájuk, amelyre 2,300.000 forintot tett ki. Ezt azután 1850 szeptember 26-án elengedték olyképp, hogy a már addig befizetett összeget a zsidóknak 1,000.000 forintra kell kiegészíteniük, amely összeg mint zsidó iskolaalap állami felügyelet alatt kezeltesék. Az abszolutizmus egy évtizeden túl fojtogatta az országot, mely először akkor lélegzett fel, midőn 1865 december 10-re az országgyűlést Pestre összehívták. Pár hónapig működött csak az országgyűlés, midőn 1866 február 23-án Deák Ferenc világosan kifejti, hogy „az alkotmány alapelveiből kiindulva irányadónak fogjuk tekinteni az igazságot és méltányosságot a honpolgárainak minden osztályai iránt vallás- és nyelvkülönbség nélkül”. Ez a zsidóvallású lakosságra is vonatkozik, mert a „honpolgár” kifejezés alatt Magyarország minden lakosát kell érteni. Hogy azonban a szabadelyű irányzat az addigi mulasztásokat pótolja és törvényileg szögezze le azt a helyes elvet, hogy „a hit, melyet valaki vall, — a hitfelekezet, amelyhez tartozik — neki politikai jogot nem is ad, de tole azokat nem is veszi el”. Gróf Andrássy Gyula 1867 november 25-én beterjeszti „törvényjavaslatát az izraeliták egyenjogúságáról polgári és politikai jogok tekintetében”, de ez is csak a középponti bizottság módosításával, hogy „jogosítottaknak” tekintetnek az egyenlő jogok gyakorlására”. A főrendiház 1867 december 22-én tartott ülésén T. Sza Lajos, gróf Cziráky János, Szögyén László és Prónay Gábor báró ismerik el a zsidók jogát ahhoz, hogy a „jogok közös élvezetében részt vegyenek, hiszen olyan felekezetről van szó, melynek vallásai ismeretesei és az állam céjával ellentétben nincsenek, a terhekben osztoznak és ugyanazon kötelezettségeket teljesítik”. Ezzel a zsidóság nagy küzdelme, hogy az alkotmány sáncába bevették, befejezték nyert.

Az 1869—1872-iki országgyűlést a vallás-szabadság kérdése dominálja. A vallás-szabadságról, a bevett vallásfelekezetek közötti teljes egyenlőségről, a felekezetek állami segélyezéséről szóló törvény, a királyi placetum kérdése és annak megsértése, az alapok és alapítványok kérdése azok, melyek e cikluson alapos vitát keltettek. Mivel pedig az 1848-as törvényhozás csak általános elveket mondott ki, ezek gyakorlati megvalósítása a törvényhozás feladatát képezte. Az emancipáció törvénybeiktatása indította báró Eötvös Józsefet arra, hogy ennek teljes keresztülvitelét végezt és a hitfelekezeti és iskolai ügyek szervezése miatt egy kongresszus összehívását tegye lehetővé, amelyen a most már szabad és önálló zsidó hitfelekezet önmaga szervezze meg és rendezze egyházi és iskolai ügyeit.

A fegyverszünet évfordulója

London, november 12. Tegnap ünnepelték egész Angliában a fegyverszünet ötödik évfordulóját. A westminsteri székesegyházban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen résztvett a király, a királyné, a kormány valamennyi tagja és az angol dominionok miniszterelnökei is.

Páris, november 12. Franciaország is tegnap ünnepelte a világháború utáni első fegyverszünet évfordulóját. Az ünnepség az ismeretlen katona sír-emlékénél játszódtott le, Millerand, Poincaré, Pershing és a diplomáciai testület jelenlétében. Az ünnepi beszédet Maginot hadügyminiszter tartotta, aki egyuttal meggyújtotta az öröktűzet.

György királynak el kell hagynia Görögországot

Athén, nov. 12. A görög republikánusok felszólították György királyt, hogy hagyja el az országot. Az uralkodónak külföldön kell bevárnia az alkotmányforma kérdéséről döntő népszavazás eredményét. Ez az eredmény már előre megállapítható. Görögországban napról-napra erősödik a republikánus hangulat. Az eddig királypártinak ismert Kondinis tábornok is a köztársaságiak mellé állott.

Hitlert elfogták a bajor kormánycsapatok

Berlin bizalmatlan Kahr iránt Ludendorff szabadlábrahelyezése miatt. Statáriális bíróság elé állították Hitler embereit. A nacionalisták Berlinben is puccsot terveztek

Berlin, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Wolff-ügynökség jelenti: A bajorporosz határ mentén fekvő Stafelseeben a kormánycsapatok letartóztatták Hitlert, aki ellenállás nélkül adta meg magát.

München, november 12. A statáriális bíróság megkezdte Ludendorff tábornok kihallgatását. Ezzel kapcsolatban Kahr főállambiztos kijelentette a sajtónak, hogy a jelek szerint Ludendorff tekinthető az államcsíny főbűnösének. Wrede herceget letartóztatták. A müncheni összeütközések alkalmával hírszerítő és reakciósnak több vezére esett. A nemzeti szocialisták lefegyverezését az egész vonalon végrehajtották. A statáriális bíróságok megkezdtek munkájukat. A bajor kormány elfogott tagjait szabadonbocsátották.

Berlinben a müncheni helyzetet még nem tartják teljesen tisztázottnak. Ludendorff szabadon-

bocsátása nagyon meglepte ez itteni vezető köröket, annál is inkább, mert Kahr a sajtónak kijelentette, hogy az államcsíny főbűnösének ép a volt vezérkari főnök tekinthető.

A bajor események miatt a birodalmi kormányhoz intézett francia jegyzékre, melyben Poincaré kijelenti, hogy nem akar beavatkozni a német belügybe, de nem nézheti, hogy Németországban a nacionalisták felülkerekedjenek, Stresemann válaszjegyzéket intézett Párisba. A válaszjegyzékben Stresemann kifejti, hogy még mindig nem késő elejét venni a veszedelemnek és Poincarénak módjában áll a jelenlegi helyzetnek végetvetni. A veszedelem ugyanis már a birodalmi főváros körül lappang és mint a jólétesült „Vorwärts” írja, az utóbbi napokban Berlin környékén is a münchenihez hasonló puccs végrehajtására való előkészületek voltak észlelhetők.

Kolozsvár kereskedői és iparosai feltárják sérelmeiket

Simionescu vezérigazgató összehívására buzdítja a kereskedőket. Határozati javaslat a szabadkereskedelem és konszolidáció érdekében

Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Sfátul kolozsvári központja tegnap tíz órákor tartotta meg gyűlését. A Redut termét ebből az alkalomból egészen megtöltötték az érdekelt kereskedők. Az ülésen megjelentek a kolozsvári hatóságok vezetői: Muresan Septimiu prefektus, dr. Utalea Virgil primár, Simionescu, a pénzügyi reszort vezérigazgatója, Jonescu, a Banca Nationala kolozsvári igazgatója, Laday István belügyi tanácsos, Mazuchi kereskedelmiügyi főfelügyelő, Osvada, a Malomszövetség alelnöke, többá az összes kereskedelmi és ipari egyesületek vezetőségei. A gyár-iparosokat dr. Farkas Mózes elnök és dr. Böszörményi Sándor főtitkár képviselték, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát Negrutiu elnök.

Dr. Evian beszéde

A gyűlést dr. Joan Evian nyitotta meg. Megnyitójában megköszönte a hatóságok és az ipari és kereskedelmi testületek megjelenését. Ezután nagy beszédben vázolta a Sfátul és a kereskedők egyetemének küzdelmeit az új rezsim korlátozó és szigorú intézkedéseivel szemben.

Ha folytatjuk — ugymond — küzdelmünket, sikerülni fog a változást kivinni. Ezen optimizmusunk azon a változáson alapszik, ami a kormány gazdasági politikájának irányításán történt és azon, hogy a kereskedelmi és ipari minisztérium élére Tancred Constantinescu és melléje mint államtitkár dr. I. Angelescu került, két név, amely a legkomolyabb garancia arra, hogy országunk gazdasági erejének igazi kormányzói szabályai megértésre találnak. Nem szoktam jósolni, mégis bátorodom azon meggyőződésemmek kifejezést adni, hogy az új miniszter és államtitkár urak alkalmat fognak adni arra, hogy lássuk egymásután ledölni a gátakat, amelyek ma a kereskedelem szabadságát guzba kötik és megakadályozzák a gazdasági élet kifejlődését.

Döntő tények előtt

Ez a meggyőződés azonban nem jelenti azt, hogy ölbe tett kezekkel kell ülni, ellenkezőleg, ma jobban mint bármikor, össze kell vonnunk sorainkat, hogy elérjük a döntő végeredményt éppen úgy, mint ahogy egy háborút sem lehet megnyerni a legvégsőig fokozott erőfeszítés nélkül, amikor döntő útközetről van szó és amikor a végcél elérése érdekében minden erőnek feszülnie kell.

Ez a döntő csata, amelyben a főszerepet sem a szokásos harci fegyverek, sem a botrány, sem a rendbontás nem játszák, hanem éppen a rendszeret és az illetékes szerveknek a gazdasági élet szabadsága igazságáról és szükségességéről való objektív meggyőzés fegyvere, ez a döntő útközvet Bukarestben folyó évi december 9-én és 10-én fog lefolyni. Ott fog megtartani a Sfátul Negustoresc országos kongresszusa, ott kell találunk majd a kereskedő-csoportok összes képviselőit, hogy hozzásegítsenek bennünk ügyünk győzedelméhez. És mint ahogy egy ilyen harcban minden katonának a maga helyén kell lennie, — az onnan való hiány kötelességmulasztást jelent, — éppen úgy december 9-én és 10-én is a bukaresti kongresszuson ott kell

lennie minden kereskedőnek személyesen, vagy a személyesen ottlévők mellett — lelkiileg.

Meg kell semmisíteni az uzoratórvényt

Különbben mi nem tiltakozunk az érvényben lévő uzoratórvény egyik vagy másik elhibázott rendelkezése ellen, hanem teljes erőnkkel egy ilyen törvény létezése ellen tiltakozunk, mert annak alapelve, amelyen felépült, egészségtelen, különösen ha tekintetbe vesszük valutánk folytonos elértéktelenedését, amely magában véve a legtöbb termelőnél azt mutatja, hogy kezdő tőkésének legnagyobb részét elveszítette és amellet nyakig uszik az adósághoz. Ilyen helyzetben van ma kereskedelmünk és joggal tesszük fel a kérdést, mi célja lehet ma a haszon elhatározásának, amikor kereskedőink boldogok lennének, ha nem volnának veszteségeik.

Mi jogosultsága van a spekulatórvénynek arra, hogy egy kereskedő hasznát 15 vagy 30 százalékra állapítsa meg, amikor a kereskedő ha az eladott áru helyett újat akar vásárolni, azt csak úgy teheti meg, ha az új áruért lényegesen nagyobb árat fizet, sőt folytonosan nagyobb és nagyobb árakat, amelyek nemcsak elnyelik a törvény által megengedett hasznot, hanem jórészt azoknak az áraknak is, amelyeket előző tőkésével nem képes megvásárolni. A kereskedelem feladata, hogy ugyanazon tőkével ugyanazt a mennyiségű árut vásárolja meg, hogy aztán azt eladva, valamelyes haszonnal tovább folytathassa a vásárlás és eladás műveletét. Azonban, miután közben az árak emelkedtek, a kereskedő ugyanazzal a tőkével már kisebb mennyiségű árut vásárolhat, ami által maradványa, tehát tőkéje is fogy, vesztesége azonban kikerülhetetlen, Uraim, képzeljék el egy-németországi kereskedő helyzetét, ha ellene a mi uzoratórvényeinket alkalmaznák.

Adósérelmek

Elismerjük az adók szükségességét és fizetjük, de lehetetlenségnek tartjuk az adók sokaságát és változatosságát, azt az áradatot, ami most megindult, mert ez lehetetlenné teszi létünket. Ezek legsúlyosabbika a községi adók sera és a forgalmi adó. Itt meg kell említenünk, hogy a Sfátul mozgalmi következményében a forgalmiadó a kiskereskedőkre és iparosokra nézve általányoztatott, ez azonban csak féleredmény.

- 1. Mert nem alkalmaztatott mindenkire.
- 2. Mert nem fixirozta a pauszálások kritériumait.

Követeljük a forgalmi adónak megszüntetését, mert rengeteg fejtörést okoz a kereskedőnek és államnak minden tekintetben.

Egész sorozat égető és fontos kérdésünk van még, amelyek tárgyalás alá kerülnek a kongresszuson.

Mai gyűlésünkön kérem önöket: ne csináljunk pártpolitikát, csak kizárólag gazdasági politikát. Programunk ígyis oly tartalmas, hogy politikai pártprogramnak is megfelel más politika nélkül;

tárgyaljunk tárgyilagosan, ne személyeskedjünk, kerüljük a szórványos esetek általánosítását; őrizzük meg és tartsuk fenn a professzionális egység tüzét, különösen ma, mikor oly nagy szükség van érdekeink állandó védelmére és főleg propagáljuk a bukaresti kongresszuson való nagy-

de annak tartalmát tudott arról, hogy y ellen is intézkedé-

lefolytatott része Erzsébet-kávéházban két bajor menekült, gazdasági és politikai metországból fiatal bajorországból fiatal felkeresték a két mak hírére eltűntek azt —következett, k főhadiszállása Sop-

ESSZUS

Ház összehívására, socialisták az össze-kudarocai végződött.

ona, élete, békéje, epp vérig, halálig. e kincsektől terít vért áldozta a a, az ő szabadsága, az asztalon. Ezen Mivel pedig a csatatéren és vért nek ő még nem örömet feláldozza ak reményel, azon — ezért az igaz- hogy a nemzet- ptésért tovább ne k is a hazának en a többiekkel

javaslatból még ztetgyűlés elnöke t, hogy a mai baráti szeretetnek t a nemzetgyűlés

e törvényjavaslat sírāja a később usnak is, mert a kép felmerült az minden állam, mely állását rendezni azataikat nyilván- a, anélkül, hogy A zsidóság kebelé- mőhajtók között atét ép azért, mi- nics hatalom, ná, ... mivel kü- gi alakjában meg

azik, nem vártam ezte meg a taná- ban, ahol tanítok, tek, de azok ugy ufolódást, mintha én. Sokszor szinte ny miatt, — no om éppen emiatt

a jelenetet elfe- r. — Becsülettel imponált nekem, ndta: „és akkor azt hittem, hogy lanatban éreztem szabad a gyereket t világos előttem, liáki verekedésről t ez a fajok m, mintha nem is vakat. Mert mit zni az ilyen lel-

gott ön felé is! — Bevallom, hogy úgy előre lépett. kis sátánfajzat, — ségbeesés lehetett! — vette át a odva nézett maga supa ellenség kö- s fogják gyűzni. gyerekkel.

számu részvételt, hogy ezzel biztosítsuk gazdasági életünk felszabadítását.

Jelszavunk legyen: megértés, szolidaritás és összhang.

Kereskedők indolenciája

A nagy hatást keltő beszédet Muth Mihály, a Sfatul titkára fordította magyar nyelvre.

A beszéd után Simionescu vezérigazgató megköszönte az iránta és a hatóságokkal szemben tanúsított rokonszenvet. Kijelentette, hogy a Sfatul akciója a hivatalos világ szimpátiájára számíthat. Fontos, hogy a kereskedők és iparosok tartsanak össze. A kitörő lelkesedéssel fogadott beszédet Evian elnök köszönte meg. Örömmel veszi tudomásul, hogy a hatóságok megértést tanúsítanak a kereskedők mozgalma iránt.

Somogyi Miksa beszámol bukaresti utjáról és elmondja, hogy a nagygyűlést beszarábiai, regáti, bukovinai és dobudzsai kereskedők gyenge szervezetsége miatt el kellett halasztani. Nehézmenyezi, hogy az itteni kereskedők csak sirnak és jajgatnak a rajtuk ejtett sérelmek felett, **azonban semmit nem tesznek az orvoslás ügyében.** A tagsági díjakat szórványosan fizetik, akkor is bizonyos morális presszióra. **A sérelmeiket pedig indolenciából nem adják be írásban.**

A spekulatív törvény áldozatai

Jilescu igazgató lelkesítő beszéde után Tufli Richárd tanár, a kolozsvári vendéglőspartársulat elnöke beszélt.

Mi — ugymond — üzlettel bíró kereskedők és iparosok rendszeres társadalmi osztályt képeznünk, az általunk megkezdett harc a kereskedelem és ipar kétségbeesésének véskiáltását jelenti, meg-süketítő véskiáltását azoknak, akik ezt a társadalmi osztályt képviselik vallási és faji vagy nemzetiségi különbség nélkül.

Kétségbeesett jalkiálásunkkal hangoztatjuk, ma jobban, mint bármikor, mert akarjuk, hogy a mi szavunkat is meghallják. Hűséges, a többi társadalmi osztályhoz tartozó állampolgárokkal egyenlő-jogu honpolgárok, mint egyetlen ember emeljük fel szavunkat az önkény ellen, amely nemcsak a kereskedőosztály romlását jelenti, hanem az egész országot.

Az uszortörvény távolról sem hozta meg a várt eredményt, ellenben annál több áldozatot szedett kartársaink köréből. Ezeknek és különösen családjaik szenvedése nagy mértékben előmozdították a mi társadalmi osztályunk összeforrását.

Schwartz Jakob beszéde

Schwartz Jakob a kereskedő- és iparosvilág sérelmeit tíz pontban összegezte. Ezek a pontok: 1., az uszortörvény káros intézkedései, 2., az adó aránytalan elosztása, 3., a bankuzsora, 4., a vasut dezorganizációja, 5., a lákásmizériák, 6., a kamionázs-rendszer, 7., a beltöldi kincstári bonok rendezetlensége, 8., a kereskedők választójoga, 9., a tisztviselők fogyatékos javadalmazása, 10., a szabadraktárak hiánya. A nagy adót két osztálynak kell fizetnie, a kereskedőnek és iparosnak, ami teljességgel lehetetlen állapotokat teremt az országban. Kimutatja, hogy ugyanolyan vagyonállományú fölbirtok és üzlet után a földtulajdonos másfélszer lejt, a kereskedő azonban kilencvenhatezer lejt fizet. Igazságosnak tartja bizonyos területmennyiség adómentességét, ami azonban ezen felül van, azt adóztassák meg éppen úgy, mint az üzleteket. Kifogásolja a tarthatatlan bankuzsorát és a negyvenhatvan százalékos kamatra való kihelyezést. Ezt nem látja indokolva azzal, amit a pénzintézetek állítanak, hogy a kihelyezéseknél valutánk lehető leromlását kalkulációba kell venni.

Tudjuk jól, — mondotta — hogy a bankok alapítóiként és tartalékaikat nem helyezik romlandó valutákba, hanem igenis nagyon jól realizálják. A vagonhiányról szólva elmondja, hogy Erdélyt és a Bánátot hétezeröttszáz vagon illetné meg, azonban a termelők és kereskedők megelégednének ötezerrel is, csak hogy ennek körülbelül felét kapjuk. Így is olyan ziláltak a vasut forgalmi ügyei, hogy mellettkük meg kell bémulnia minden gazdasági fejlődésnek. A tisztviselőknek becsületen javadalmazást kell adni, különben itt hiába minden szónoklat a konszolidációról. Lehetetlen állapot, hogy az adókiivetésnél mindig megtalálják a kereskedőt, a választói lista összeállításánál azonban sohasem. A

vámszabadraktárakat feltétlenül fel kell állítani, mert a mostani raktárdíjak nemcsak az üzletihasznót emésztik fel, hanem tönkreteszik az exporttal foglalkozó kereskedelmet. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyben követeli az említett tíz pont végrehajtását.

Evian elnök a Sfatul vezetőségének és Schwartz Jakob javaslatának egységesítését ajánlja.

A piaci árusok sérelmei

Dr. Simon gyárosnak azt a javaslatát, hogy a kereskedők a nagy tüntetésig és gyűlésig naponta ötpernyi üzletzárást tartsanak tüntetésképpen, az elnök tanácsára felfüggesztették addig, amíg ennek az akciónak a megszervezése befejeződik.

A piaci árusok nevében Valeriu Pop alelnök tiltakozik az ellen, hogy piaci bódékat a Széchenyiterről a Szentpéter-térre helyezték. Néhány száz család egzisztenciájáról van szó és semmiféle parancsoló szükség nem indokolja ezt az intézkedést. A piaci bódék nem csinálnak szemetet, hanem a környékről bejött szekerésárusok, akik rendszerint nem tartják be a hatósági rendelkezéseket. Evian elnök is belátta a piaci bódékok igazát, amit különben a publikum szempontjából is sérelmesnek tart. Nem lehet kivánni a vásárló közönségtől, hogy a Szentpéter-térre menjen vásárolni. Az elnök megígérte, hogy a piaci árusok küldöttségét maga fogja vezetni a polgármester elé.

Elhalasztották az országos ortodox kongresszust

Delegátusválasztó közgyűlések. A nagyváradai hitközség elégtételt adott Glasner Akibának és a kolozsvári ortodox zsidóságnak

(Kolozsvár, november 12.) Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos ortodox kongresszus összehívása az ország zsidó közvéleményében általános megnyugvást keltett, aminek érthető oka az, hogy a beszercei iroda mandátuma még 1921-ben, tehát két év előtt járt le és azóta az ortodoxiát olyan szerv vezeti, mely a nagy ortodox tömegekkel sem lelki, sem pedig szervezeti kapcsolatot nem tart fenn. Már a központi iroda megalakulása is jogilag igen vitatható volt, vezetőségének összeállítása pedig teljesen önkényes. Magáról az ortodox központi iroda működéséről alig szólhatunk, mert az ortodox zsidóság érdekeinek megvédésében tényleges szerepet nem vitt. Ép ezért a kongresszus megtartását mindenki a legnagyobb örömmel fogadta, mert ettől várják annak a szervnek a kialakulását, mely ténylegesen az ortodoxiát fogja képviselni tömegeinek hatalmas erkölcsi és szervezeti erejével.

Ugylátszik a beszercei iroda megijedt ettől az egyhangu, demokratikus és a tóra-hü zsidó szellemtől mélyen áthatott megnyilatkozástól, mert

a kongresszust november 28-áról december 11-ére halasztotta

el, abban a reményben, hogy ez idő alatt megfelelően tudja majd ellensúlyozni ezt az egyhangu megnyilatkozást. Tudjuk a multból, hogy eszközökben nem válogatós a beszercei iroda, mikor egyéni érdekeit akarja megvédeni, azonban elérkezett annak ideje, hogy az ortodoxia életét valóban az ortodox tömegek és az ortodoxia tényleges szellemi kiválóságai irányítsák.

Ugylátszik ennek az elhalasztásnak hatása alatt folyt le a két nagy erdélyi ortodox hitközségnek, a kolozsvárinak és a nagyváradinak vasárnap megtartott közgyűlése is. Mind a két közgyűlésnek az lett volna a feladata, hogy a kongresszus delegátusait megválassza. De ugy Kolozsváron, mint Nagyváradon a delegátusokat csak a jövő vasárnap választják meg.

A két közgyűlést egy infámis hírlapi cikk foglalkoztatta, melynek szerzője Ullmann Abraham, a nagyváradai ortodox hitközségi jegyző, Ullmann Sámuel beszercei rabbi öccse. Méltó választ adott erre a támadásra a nagyváradai ortodox hitközség közgyűlése. A nagyváradai hitközség elnöksége bölcseletről olyan határozati javaslatot terjesztett elő, mely egyfelől levezette azt a kitérni készült ingerültséget, melyet a hitközség alkalmazottjának sötétzándéku cikke idézett elő, másfelől a kolozsvári zsidósággal szemben bebizonyította, hogy az ortodox zsidóság testvéri összetartását nem

A határozati javaslat

Dr. Evian beterjeszti a határozati javaslatot, amely követeli a kereskedelem teljes szabaddátételét, az uszortörvény azonnali hatályon kívüli helyezését és ebből kifolyólag a folyamatban lévő összes uszortörvények azonnali megszüntetését. Követeli az egyszázalékos forgalmi adónak eltörlését, vagy pasálírozását. Követeli a kereskedőkre és iparosokra kirótt sérelmes adók újbóli és azonnali felülvizsgálását szakértők bevonása mellett. Követeli a szakmaszerinti sorrendet és minden szakmánál szakértő egyének bevonását. A vasut köteleztessék a szavatosságra, úgy a szállítási határidők biztosítás, mint az utközben eredő károk stb. megtérítésére. Követeli a munkaszünetre vonatkozó törvény végleges rendezését, a városi pótdadók megszüntetését, annál is inkább, mert az adótörvény értelmében a tizenhatszázalékos adóalapon kívül semmi más adó nem szedhető. Követeli a bankuzsora megrendszabályozását, a lakáshiány megszüntetését, a kamionázs-rendszer felosztását, a kincstári bonok bevéltetését, a választói jegyzék kiigazítását és a vámhivatalok mellett vámszabadraktárak felállítását. Végül követeli, hogy a gazdasági életet bármilyen irányban érintő intézkedés, rendelet kibocsátása, vagy törvény alkotása előtt a gazdasági szervezetek és kamarák véleménye meghallgattassék.

A határozati javaslatot egyhangu elfogadása után a gyűlés véget ért.

lehet megbolygatni. A beterjesztett határozati javaslatban a hitközség vezetősége súlyos szavakkal itéli el a cikk írójának hazug denunciacióját és nagybecsülésének ad kifejezést a személyi okokból és méltatlanul megtámadott Glasner Akiba főrabbi, a kolozsvári ortodox hitközség érdemes vezetősége és a kolozsvári zsidóság iránt. Ez nagy erkölcsi elismerés az izgalmat elcsendesítette és módot ad arra, hogy a két nagy ortodox központ a legnagyobb egyetértésben és vállvetett akarattal munkálkodjék az összzsidóság érdekében. Érte-stülésünk szerint a nagyváradai hitközség a denunciació cikk szerzőjét, Ullmann Abrahamot nyugdíjba küldi.

A kolozsvári ortodox hitközség közgyűlésén Pollák Sándor dr. ismertette az Ullmann-féle cikket. Schwartz Jakob mérsékelt és tapintatos felszólalásának hatása alatt a közgyűlés úgy határozott, hogy előbb bizonyosságot szerez a beadvány hiteles tartalma felől és annak eredményéhez képest fogja a szükséges lépéseket megtenni és az ügyet újlag közgyűlés elé vinni. A közgyűlés meleg szeretettel tüntetett Glasner Akiba mellett és változatlan szeretetéről biztosította. Kolozsváron a delegátusválasztást a jövő vasárnap, november hó 18-án ejtik meg.

A magyar munkásság követeli a kurzus likvidálását

Budapest, nov. 12. Kabók Lajos szociáldemokrata képviselő beszámolóit tartott Tatabányán. Beszédében rámutatott arra, hogy a gazdasági konszolidáció csakis a politikai konszolidációval járhat együtt. Propper Sándor kijelentette, hogy a munkásság hajlandó résztvenni az ország ujjaépítésében, de ezzel szemben követeli, hogy vessenek véget a gyűlölet politikájának és likvidálják az ellenforradalmat. A szociáldemokraták követelik, hogy az ország érdekében tegyék lehetővé Garami Ernő és Buchinger Manó hazatérését.

Jugoszlávia átadja Zombolyát Romániának

Belgrád, november 12. A jugoszláv kormány hivatalos kommunikát adott ki, amely szerint végkép elhatározta, hogy Zombolya községet átengedi Romániának. Cserébe pedig három nagyobb községet kap Jugoszlávia, amelyeknek többsége szerb nemzetiségű.

H
Az Uj Kelet az egyet
napilapja
Felelős szerkesztő: D
Az Uj Kelet cikkeinek
jelölésével eng

Az irodalmi Nagyvárad irók

(Kolozsvár, n
jától.) Vasárnap d
irodalmi olimpiász
lozsvári magyar
körzet írói és kö
javát a nagyvárad
pretálásában. Altal
hogy az olimpiász
nyei végződött. V
az olimpiász gond
volna az, ha az el
eszmé uttörőit és
tékben is elkedvet
az irodalmi olin
zseniálisabbá tenn
zseni, de nem is a
a nagyközönséggel
gondolatát. Ezt a
közelítheti meg, c

Ami az első
illeti, sajnálattal k
termés gyöngesége
csak fokozták. Ver
tek bemutatásra.
sem mondhatunk,
nem számítottak
akusztikájával és
költeményeket, ho
csak egyes hangfos
Egyetlen kolozsvá
liát is kiküszöböl
megjegyzés a verse
hat kiterjedelmű
rom színész előadá
siek vehettek vol
rájuk eső két-két
adják elő. A költő
Ruth Kláriról tud
csak azért, mert
költeményeit. Fiat
invenióval, verse
ritmussal. Egy ver
a sajtót. Jó siker

A költeménye
sos került bemutat
jából azonban Pálfi
a „Kobra“ volt a
„Kolozsvári bál“, ja
Irodalmi értéki sze
vári bál“ volt a legi
többi I felvonásos s
kedvelők részére alk
ségét, de mégis mi
az író magasabbren
„Kolozsvári bál“
san és a legolcsóbb
fől. A hatás nem i
irodalmi eszközeire
zása után kitört a
rabját a színészek
szinpad jelenete a
merítette meglitása
kár, hogy előadá a
zonált Dosztojevsk
Raskolnyikovban
Hilf Lászlónál, —
szakoltan hatott.

Belső érték s
felvonásos Maróth S
ötlet itt sem volt
tel és mesével és s
már a „Főpróba“
ban. De tagadhat
nak a színszerűség
gusok. A literaturo
az ő egyfelvonásos
nagyváradai színész
jót. Egyedül Jós
olykor-olykor kira
Az olimpiász után
kes bankettet adot
és meghívottak ve
tőztjét Janovics d
együttmunkálkodás

Az „ASTRA“ benzinmotorok a leggazdaságosabbak!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági zsidóság napilapja
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az irodalmi olimpiász első matinéja Nagyváradi írók és színészek bemutatkozása Kolozsváron

(Kolozsvár, nov. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt volt az erdélyi magyar irodalmi olimpiász első bemutatkozása a kolozsvári magyar színházban. A nagyváradi körzet írói és költői mutatták be termésük javát a nagyváradi színház művészeinek interpretálásában. Általánosságban megállapíthatjuk, hogy az olimpiász első napja lesújtó eredménnyel végződött. Viszont bizonyos az is, hogy az olimpiász gondolata életrevaló és helytelen volna az, ha az első bemutatkozás kudarcra eszne uttörőit és realizálóit a legkisebb mértékben is elkedvetlenítene. Bizonyos az, hogy az irodalmi olimpiász nem fogja jobbra és zsenialisabbá tenni azt, aki eredendően nem zseni, de nem is az a hivatása, hanem az, hogy a nagyközönséggel megkedveltesse az irodalom gondolatát. Ezt a célt pedig teljes sikerrel közelítheti meg, csak szívós kitartás kell hozzá.

Ami az első olimpiázi találkozók részleteit illeti, sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a termés gyöngességét a rendezés hiányosságai még csak fokozták. Verseket és egyfelvonásokot kerültek bemutatásra. A versekről jót sem, rosszat sem mondhatunk, mert a nagyváradi művészek nem számítottak a kolozsvári színház rossz akusztikájával és olyan halkán olvasták fel a költeményeket, hogy már a harmadik sorba is csak egyes hangfoszlányok jutottak el belőlük. Egyetlen kolozsvári próba — és ezt az anomáliát is kiküszöbölhették volna. És még egy megjegyzés a versek interpretációjáról. Összesen hat kisterjedelmű vers került fölölvasásra három színházi előadásában. A nagyváradi színészek vehettek volna annyi fáradságot, hogy a rájuk eső két-két versikét megtanulják és úgy adják elő. A költők közül egyedül a nagybányai Ruth Kláriról tudunk megemlékezni és róla is csak azért, mert utólag kéziratban láttuk a költeményeit. Fialat leány, határozott költői invencióval, versei telve muzsikás rimekkel és ritmussal. Egy verseskötete most fogja elhagyni a sajtót. Jó sikert jósolunk neki.

A költeményeken kívül négy egyfelvonásos került bemutatásra. Külső siker szempontjából azonban Pálfine Gulácsi Irén darabja, a „Kobra“ volt a leggyöngébb és Tabéri Géza „Kolozsvári bál“-ja aratta a legnagyobb sikert. Irodalmi érték szempontjából éppen a „Kolozsvári bál“ volt a legüresebb és legértéktelebb. A többi felvonásos semszármánya ugyan túl a műkedvelők részére alkalmas egyfelvonásosok sekélyességét, de mégis mindegyikben meg tudtuk látni az író magasabbrendű célkitűzését. Egyedül a „Kolozsvári bál“ volt az, melyet írója tudatosan és a legolesőbb színpadi hatásokra épített föl. A hatás nem is maradt el. A hetvenes évek irodalmi eszközeire emlékeztető tiráda elhangzása után kitört a nyíltszíni taps. Pálfine darabját a színészek tették tönkre. Hilf László színpadi jelenete az emberi élet mélységeiből merítette meglátásait. Szép is lett volna, csak kár, hogy előadása alatt állandóan belénk rezonált Dosztojevszky Raszkolnyikovja. És amit a Raszkolnyikovban lelket megrendítőnek érzünk Hilf Lászlónál, — hiába — hamisán és erőszakoltan hatott.

Belső érték szempontjából a legjobb egyfelvonásos Maróth Sándor „Egérfogója“ volt. Az ötlet itt sem volt eredeti. Ugyanezzel az ötlettel és mesével és szinte szószerint találkoztunk már a „Főpróba“ című francia egyfelvonásosban. De tagadhatatlan érdeme Maróth Sándornak a színszerűség és az elevenen pergő dialógusok. A literatúrából álló nézők tetszését is az ő egyfelvonásosa vívta ki leginkább. A nagyváradi színészekről nem mondhatunk sok jót. Egyedül Jósika Mici volt az, akiből olykor-olykor kiragygott a művészi tehetség. Az olimpiász után Janovics direktor szászterítékes bankettet adott, melyen a művészek, írók és meghívottak vettek részt. A bankett első tószját Janovics direktor mondotta a művészi együttműködés sikerére. (g.)

— Az Uj Kelet előfizetőihez. Vidéki előfizetőinktől gyakran érkeznek hozzáknak a panasz, hogy az Uj Kelet postai kézbesítése körül zavarok vannak és a lapok nem érkeznek rendszeresen. A kiadóhivatal minden egyes esetben utánajárt a panaszoknak és megállapította, hogy a zavarok oka nem a központban van, ahonnan a lapok mindig pontosan mennek szét. Valószínűleg a vidéki postahivatalokban, vagy a közbeeső mozgó-átrakásoknál történnek a mulasztások, sőt bizonyos helyeken szándékosan sülyeszítik az Uj Keletet. Kérjük olvasóinkat, hogy minden egyes esetben, ha nem érkezik rendszeresen a lap, emeljenek panaszt az ottani postahivatalnál és egyben okvetlenül értesítsék kiadóhivatalunkat is, hogy eljárassunk a postaigazgatóságnál és mozgópostafőnökségnél, amely hivatalok minden egyes esetben a legszigorúbb vizsgálatot indítják a pontatlanság okának kiderítésére.

— Lepadatu miniszter Kolozsvárra érkezik. Ma érkezik Kolozsvárra Lepadatu kultusz-és művészetügyi miniszter, aki az egyházak és kisebbségek vezetőit fogadja, ezenkívül a Román Opera válságát fogja megoldani.

— A kolozsvári idegenellenőrző hivatal megkezdte működését. Kolozsvár város tanácsa felállította a belügyminiszter rendeletének megfelelően az idegenek ellenőrzését végző ügyosztályt. Az ügyosztály két héttel ezelőtt kezdte meg munkáját és jelentkezésre hívta fel a városban tartózkodó idegeneket. Ivan, az ügyosztály főnöke, most kijelentette, hogy a felhívás csak kevés eredményt ért el. Bár az ügyosztály szerint közel tízezer idegen van Kolozsváron, felhívására alig pár százán jelentkeztek. Éppen erre való tekintettel az ügyosztály a népesedési ügyosztályt kérte fel, hogy a nála nyilvántartott idegenek pontos névsorát küldje meg. A névsor első része megérkezett s ebben ezer olyan egyének a neve van felsorolva, akiknek kolozsvári tartózkodásuk csak ideiglenes. Ami a tartózkodási jogosultság megállapítását illeti, azt egy háromtagú bizottság fogja végezni. Ez a bizottság az idegenek ellenőrzési hivatalának főnökéből, a népesedési hivatal vezetőjéből és a sziguranca egy megbízottjából áll. Ez a bizottság egyenként veszi vizsgálat alá azt, hogy ipari, kereskedelmi vagy kulturális, közgazdasági szempontokból jogosult és hasznos-e az illető Kolozsváron való tartózkodása s ehhez képest teszi meg javaslatát. Ez csak az első fórum. A második fórumot a második tanács képezi, mely a bizottság előterjesztése alapján hozza meg határozatát. Természetesen a második fórum, ha indokoltnak látja, megváltoztathatja az első fórum határozatát.

— A szellemi táviró, amelynek a segítségével Mark Twain ötven centet spórolt. Newyorkból írják: Az amerikai írógeneráció tagjai közül talán Mark Twain az egyedüli, aki Európában is híressé tette a nevét. Az európai olvasó közönség azonban Mark Twainben csak a könnyed elbeszélőt és a humoristát ismeri. Mark Twain a gondolkodó azonban még kevésbé ismeretes Európában. Kevesen tudják azt is, hogy Twain évtizedek óta egyik leglelkesebb rajongója a spiritizmusnak. Legutóbb felvételét kérte a Londoni „Society for Psychical“ spiritizista társasághoz. A társasághoz intézett levelében a következő érdekes és nemkevesebb humoros telepátikus élményét írja le: Igen örülnék, ha a Társaság felvenne tagjai közé, annál is inkább, mert a „szellemi távirót“, ahogy én a telepátikus gondolatátvitelt nevezem, már évek óta nagy érdeklődéssel tanulmányozom. Cigarettaimat ezerkétszáz angol mértföldnyi távolságról hozatom. Egy napon hirtelen átvillant az agyamon, hogy a három héttel ezelőtt tett cigarettarendelésemet még nem intézték el. Rögtön elhatároztam, hogy táviratozom a kereskedőnek, hogy azonnal küldje el cigarettáimat. Meg is írtam a táviratot, de az utolsó pillanatban visszatartottam, mert egészen tisztán megértettem, hogy éppen most foglalkoznak valahol a cigarettáimmal. Ezzel a telepátikus gondolatommal majdnem egyidejűleg lépett be a szobámba a cselédem és jelentette, hogy a cigarettáim megérkeztek. A „szellemi táviró“ tehát ötven centemet — az el nem küldött távirat költségét — takarította meg egy szegény számára. A szegény természetesen én voltam.

Franciaország és a német események

Páris, november 12. Millerand elnökletével összeült a nemzeti védelem legfőbb tanácsa. Az ülésen szóba került, milyen katonai magatartást fog tanusítani Franciaország a német állapotokkal szemben.

— Londonban helyezik el a magyar kölcsony. Budapestre jelentik: A most Budapesten tartózkodó népszövetségi küldöttség november 20-án hagyja el Magyarországot. A megbízottakat Kállay Tibor pénzügyminiszter és báró Korányi Frigyes párisi követ fogja Londonba kísélni. Közönbönlő utjukról Korányi kijelentette, reméli, hogy még az idén határozni fog a népszövetség tanácsa a kölcsöntervezetről. A kölcsön gyakorlati lebonyolítását a londoni pénzügyiactól várják, de előreláthatólag Páris is részt fog venni benne.

— Eljegyzés. Daszkel Zsenikét eljegyezte Mann Jenő Nagyenyed. (Minden külön értesítés helyett.)

— Jugoszlávia a pénzcsempészés ellen. Jugoszláviából jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy minden külföldre szóló gyanúsabb formájú levelet fel kell bontani és ellenőrizni, nem küldenek-e benne pénzt. Abban az esetben, ha a levélben pénzt találnak, a valutákat elkobozzák, a feladót pedig megbüntetik. A külföldről érkező levelekre az ellenőrzés nem terjed ki.

— A Tarbut szabadliceuma. A Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület liceális előadások rendezését határozta el. Az előadások témakörét a zsidó történelemből, bölcsészeti irodalomból veszik az előadók, akik közül dr. Eisler Mátvás főrabbi kezdte meg „Mi a zsidó irodalom?“ című előadásával a ciklust november 17-én este hét órakor. Ezt követően minden hét szombatján a következő sorrendben tartanak előadásokat: november 24-én Székely Béla: Modern zsidó képzőművészet; december elsején Kádár Imre: Zsidó problémák; december 8-án dr. Marton Ernő: Poézis a gettóban; december 15-én Antal Márk: Népiség és alkotó művészet; december 22-én Sas László: Jób emberi sorsa; december 29-én Szabó Imre: Solem Alejchem és a zsidó humor; január 5-én dr. Ligeti Ernő: A próféták szerepe és a zsidó szellemiség; január 12-én dr. Paál Árpád: Gondolataim a zsidóságról; január 19-én dr. Darvas Simon: A szabad gondolat és a zsidóság. Belépőjegyeket naponta délelőtt 10—12-ig lehet váltani Eötvös-utca 8. szám alatt, a Tarbut irodájában. Az előadások helyét a napokban fogjuk közölni.

— Nyári délután Egeresen. Ilyen címen érdekes könyv fog megjelenni rövidesen az erdélyi piacon Szentimrei Kovách Jenő tollából. A könyvet Kóos Károly szedi, nyomja, köti és saját többszínű illusztrációival látja el. Mindössze 333 példány kerül a műből finom papíron amatőrök számára. A kötött könyv ára 150, a fűzötté 120 lej lesz.

* Csak egyszer kóstolja meg és mindig kérni fogja a Baumel, Steiner és Társa Rt. lugeji cég udvari szállitók „Besco“ likörkülönlegességeit.

— Kolozsvári termény- és állatpiac. A kolozsvári terménypiacon ma így alakultak az árak: buza 460, rozs 390, árpa 420, zab 300, tengeri 420, korpá 250, széna 180, lucerna 150—190, lóhere 160—190, szalma 60—100. Nagy kínálat mellett a szálas takarmányokat élénken keresik. A gabonapiacon az árak esnek, kereslet lanyha. Baromfi piac: Tyúk 50—60 lej darabonként, csirke 50—60, sovány kacsa 80—100, sovány liba 250—300, sovány pulyka 220—250 páronként. Kővér kacsa 40—45, kővér liba 50—55 lej kilonként. Burgonya 200—220, bab 1500—1600, vörösrépa 200, káposzta 180—200 lej mázsánként. Alma 3—5,50, körte 6—7,20 lej kilonként. Állatárak: Borjas tehén 5500—8000, igár ökör párja 10—20000, hizott ökör elsőszületű 15—16, 1—4 éves növendékmarha 10—11, hizott sertés 32—35, sovány 28, juh 10—12 lej kg-ként. Vél. malac 5—600, juh 4—500, igásló 5—8000, kocsiló 7—15000 lej darabonként. A tej literje 6, vaj 70, juh-sajt 40, juhturó 36 lej kilonként, tojás darabja 2 lej.

— A csernovitzi egyetemi tanács afférja. A csernovitzi egyetemi tanács tegnapi ülésén Nistor miniszter indítványozta, hogy szavazzanak bizalmatlanságot Radulescu jogikari dékánnak és sértő kifejezésekkel illette a dékánt. Nistor minisztert Radulescu tegnap provokálta. Az eset nagy szenzációt kelt Bukovina fővárosában.

* Száraz nyárfa (pékeknek kiválóan alkalmas) ölenként 800 lejért kapható hazaszállitva Janovitz Vilmos tűzfáraktárában, Str. Enescu (Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

* Kölcsonygyűjtő Minorita-u. 5.

...slat
 ...rozati javaslatot,
 ...eljes szabaddá,
 ...hatályon kívüli
 ...olyamatban lévő
 ...ntetését. Köve
 ...ónok eltörlését,
 ...kereskedőkre és
 ...bóli és azonnali
 ...mellett. Köve
 ...inden szakmánál
 ...ut köteleztessék
 ...táridők biztosí
 ...stb. megtéríté
 ...matkozó törvény
 ...megszüntetését,
 ...y értelmében a
 ...semmi más adó
 ...szóra megrend
 ...tetését, a kamio
 ...ri bonok bevál
 ...sát és a vám
 ...rak felállítását.
 ...letet bármilyen
 ...let kibocsátása,
 ...sági szervezetek
 ...assék.
 ...angu elfogadása

.....

sszust
 adott Glas-

tett határozati
 ge súlyos sza
 nazug denunci
 kifejezést a
 megtámadott
 zsvári ortodox
 a kolozsvári
 elismerés az
 dot ad arra,
 ont a legna
 tett akarattal
 ekében. Érte
 itközség a den
 n Abrahámot

szég közgyűlé
 az Ullmann-
 it hozzá első
 javaslatához,
 kultuszminisz
 anyáért súlyo
 mérsékelt és
 alatt a köz
 b bizonyosságot
 a felől és an
 szükséges lé
 blag közgyűlés
 retettel tünte
 ltozatlan szem
 a delegátus
 nber hó 18-án

.....

i a kurzus

Lajos szociál-
 tartott Tata
 arra, hogy a
 politikai kon
 pper Sándor
 ajlandó részt
 e ezzel szem
 get a gyűlölet
 enforradalmat.
 hogy az ország
 stővé Garami
 rését.

Romániának

jugoszláv kor
 ty ki, amely
 Zombolya
 Cserébe pedig
 oszlávia, ame
 gü.

obak!

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi adófelelbeszések Bukarestben.
Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter közlése szerint az egyenes adókról szóló törvény 129. §-a értelmében Bukarestben olyan bizottságokat állítanak fel, amelyek az Erdélyből eredő adófelelbeszéseket a régi törvények szerint fogják elintézni. Ezek a bizottságok e hó 9-én kezdtek meg működésüket. Itt említjük meg, hogy Ilfov megyében, amelyhez Bukarest is tartozik, az elsőfokú kivetésnél 540 millió lej adót állapítottak meg a pénzügyi hatóságok; ezt az adóösszeget a felelbeszítésnél mintegy százmillió lejjel leszállították.

A mai valutapiac

A francia franknak zürichi esése a mai piacot nyitáskor ellanyhitotta, később azonban ez a körülmény a forgalomra nem mutatott lényeges hatást. A forgalom ma éléken indult, később ellanyhult, míg délfelé ismét szilárdult. A mai forgalmi árak egyebkét így alakultak: osztrák korona 350-355, magyar belföldi 134-137, cseh korona 580-585, francia frank 11'35-11'40, svájci frank 35'45-35'60, dollár 201-202, font 885-888, lira 8'85-8'90, dinár 245-250.

November 12-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

- 8800-9000 külf. magyar koronát,
- 13400-13700 belf. magyar koronát,
- 0'110-7-0'110.8 font sterlinget,
- 8'70-8'45 francia frankot,
- 2'56-2'68 svájci frankot,
- 0'47'50-0'47'58 dollárt,
- 8'85-8'95 olasz lírát,
- 35000-35500 osztrák koronát,
- 16'90-16'95 cseh koronát,

Valutapiac november 12-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1128, London 880, Newyork 201'75, Róma 880, Zürich 35'55, Prága 582, Bécs 28'60, Budapest 110, Varsó 150.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760, márka —, leva 160, török lira 122, font sterling 860, francia frank 1150, svájci frank 36'00, olasz lira 890, drachma 370, dinár 230, dollár 200, lengyel marka 150, osztr. korona 29, magyar korona 80, cseh korona 580.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 569'25—569'5, London 2490—2492, Páris 31'77'5—31'75, Milano 2475—2482'5, Prága 1645—1645, Budapest 305—305, Belgrád 675—675, Bukarest 280—280, Varsó 3—3, Bécs 80—80 Berlin —.

A brailai terménypiac. Brailából jelentik: A lej emelkedésének hatása érzik a piacon. A külföld csak tengeri iránt érdeklődik, árpában alig van valami kereslet, a zab teljesen el van hanyagolva. — Árak Galaóban: árpa méter-mázsánként 345, zab 330, idei tengeri 400, bab 1020 lej.

Nyomdafesték Wicke Berlin
Lepagenál Cluj. Kérjen árjegyzéket

Ha művészi kivitelű
butort, zongorát
akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és t. n. sz. meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalok furnírszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

**Csecsemők, kisgyermek-
ek ideális ápolószere a**

**Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-
crém!**
Mégis csak **CZINK** fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Rothmann Márton szabókéllékek és Cluj, str. Malia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz.
rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközöz

Grünwald üvegcsiszolda / Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Szonda Székely 10. szám

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

SPORT

Victoria—KKASE 3: 1 (0: 1). A Victoria—KKASE közötti mérkőzés bebizonyította, hogy a kolozsvári bajnoki érmek kiosztásának legfőbb irányítója: a szerencse. A kolozsvári csapatok technikai tudása körülbelül egy színvonalon mozog és csak a hangulaton vagy a balszerencsén mulik, melyik klub állja meg helyét legjobban. A Victoriából Barabás és Istváni hiányzott, míg a KKASE Bacsoni, Mann és Kaucsár helyén szerepeltetett tartalékokat. Az első félidőben a lelkes KKASE jut vezetéshöz Kronstädter révén, aki Kiss centerezését a hálóba küldi. A második félidőben a Victoria kerül fölénybe, de a KKASE védelme szívósan ment mindent. Már úgy látszott, hogy a kereskedők csapataé marad a két értékes pont, amikor Grimm bíró, mindenki csodálkozására, a sipba fújt és 11-est ítelt a KKASE ellen, amit Krieshoffter kapuba lö. Ezután az elkedvetlenedett KKASE még két gólt kap. A mérkőzés sok helyen durva volt. Különösen Leitner vezetett ellentélel lerugásában. Grimm bíró rendkívül gyengén bíráskodott. Ó az oka, hogy a mérkőzés veszélyessé és a sport szempontjából értéktelenné vált.

Elit—Aesculap 2: 1 (2: 0). II. oszt. bajnoki mérkőzés.

Nagyvárad. Makkabea—Bihorul 1: 1 (1: 0). A félidő 35-ik percében Krausz a Makkabeát juttatta vezetéshöz. A második félidő 20. percében Madásnak sikerült kiegyenlíteni. A durva mérkőzést gyengén vezette Balogh bíró.

Nagyszalonta. NAC—NSCMT 2: 2 (2: 1). Változatos játék után a NAC Rónay által rug gólt, melyet a 25. percen Drescher gólja követ. A nagyszalontaiak irama Bonyhai góljában jut kifejezésre. Helycsere után 11-es rugással sikerült a nagyszalontaiaknak Bonyhai révén eldöntetlenné tenni a mérkőzést. Rót (NAC) játékos kulcsontörést szenvedett. Molnár bíró igen sok hibát csinált.

Szatmár. Olympia—Bar-Kochba 2: 1 (1: 1). A Bar-Kochba Kiss gólja révén vezetéshöz jut. Mihálka szerzi meg az egyenlítést, majd öt perccel befejezés előtt a győztes gólt is. Bíró Vadász (SzSE).

Arad. AMTE—VSC 2: 1 (1: 0). Nívótlan játék után Cikula rugja az AMTE vezető gólját. Második félidőben tizenegyesből Negyedi egyenlít. A 32-ik percen a VSC kapusát labdástól nyomja a hálóba három aradi csatár.

Petrozsény. CAMP—CFR Cluj 2: 1 (1: 0). Szép, tair játék, melynek folyamán a CAMP bizonyult jobbnak a Karbusovszkyval megerősített vasutasokkal szemben. Az első félidő 13-ik percében Kiminich rugja a CFR hálójába az első gólt, melyet a második félidő 2-ik percében Veszprémi kettőre szaporít. A 15-ik percen Kovács szép góllal javít az eredményen.

Temesvár. A királylátogatás alkalmával rendezett körmérkőzés nívós küzdelmeket eredményezett.

Unirea—TMTE 5: 2 (2: 1). A vezetést Tánzer szerzi meg a TMTE-nek, ezt a centert játszó Kozovics két gólja viszonzza. A munkások kiegyenlítenek ugyan, de az Unirea fölénye még három gólt eredményezett. A mérkőzést Winkler István jól vezette.

Kinizsi—TAC 2: 1 (0: 1). A mérkőzést a beálló sötétség miatt 17 perccel korábban fejezték be. Krausz rugta a TAC, Frech I. és Jelenka a Kinizsi góljait. Az igen szép mérkőzést Keller bíró jól vezette.

Brassó. Szombat: Gloria—CFR—Olimpia 2: 1 (2: 0). Vasárnap: Gloria—CFR—Brasovia 2: 1 (1: 0).

Lupény AAC—Jiul 1: 0 (1: 0). A durva játék, melynek sajnálatos áldozata Aradán AAC játékos, kulcs-érintőrest szenvedett, Genesi rugta a mérkőzés egyetlen gólját.

Marosvásárhely. MTK—MMTE 5: 0 (1: 0). Lengyel, Glanzmann és Nuridsány góljaival az MTK könnyen győzött.

Nagyszeben. Solymi—NSE 2: 1 (1: 1). Bíró: Binder.

Magyarországi eredmények. UTE—MTK 1: 1 (0: 0). 33FC—Vasas 1: 0 (1: 0). A nap legnagyobb meglepetése. ETC—VAC 4: 2 (3: 0). FTC—Zugló 2: 0 (1: 0). III. ker.—UTSE 2: 0 (2: 0). Törekvés—KAC 4: 0 (1: 0).

Legolcsóbban fest, tisztít az
UNIO
gőzmosógyár
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

Leszállított árák!
HARISNYA, KEZTYŰ ÉS KÖTÖTTÁRU KÜLÖN-LEGESSÉGEK EREDETI GYÁRI ÁRBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított árák!
KÖTÖTT-SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ KOLOZSVÁR FÖTÉR 13. SZÁM ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

SZÍNHÁ

A ROMÁN

Szerda: Nincs előad
Péntek: Sába király

A MAGYAR

Kedd: Carmen. Uj szám. Premie
Szerda: A trónörök Csütörtök: A diada
Péntek: Tangókirály 38. szám, B.
Szombat délután 3 sal. Ol só he
Szombat este 8 órá arakkal
Vasárnap d. e. fél 11 második napj
Vasárnap délután 3 ékelt helyára
Vasárnap este 8 órá tással. Premie
Hétfő: A trónörök 40. szám, A.

MOZ

Select-mozg november 13-án 11 szabású dráma 5 f Korff és Lya Putt letben játszó. A leánnyal szemben. gondolkodása és él

Uránia-mozg A montekarlói ka nagydráma 6 felvo ter. Hajmeresztő k zött. Háromszáz eu előtt. A nagy Stan

Apolló-mozg Kaiókok és vadáll dráma 5 felvonási egész tömegei a vi kertjéből.

Kaise
L
Minden

**Vas-
szersz**

és szerszám motorokat szíjakat, o gázarmatú gázcsőidom szivattyúk és elektrot legszaksz minc

**TECH
Targ**

Sürgőnycim: Te

EGÉSZ LAKBE ZONGORÁKA

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Nincs előadás.
Péntek: Sába királynője. (Először.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Carmen. Új szereposztással. Premierbérlet 18. szám. Premierhelyárakkal.
Szerda: A trónörökös. Rendes helyárakkal.
Csütörtök: A diadalmasszony. Rendes helyárakkal.
Péntek: Tangókirálynő. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 38. szám, B.
Szombat délután 3 órakor: Gül baba. Új szereposztással. Ol ső helyárakkal.
Szombat este 8 órakor: A trónörökös. Rendes helyárakkal.
Vasárnap d. e. fél 11-kor: Az erdélyi írók olimpiásának második napja. Marosvásárhelyi írói.
Vasárnap délután 3 órakor: A makrancos hölgy. Mérésekt helyárakkal.
Vasárnap este 8 órakor: Mágna Miska. Új szereposztással. Premierhelyárakkal. Napi bérlet 39. sz. C.
Hétfő: A trónörökös. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 40. szám, A.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Kedden, november 13-án *Ilona*. Magyar tárgyú film. Nagyszabású dráma 5 felvonásban. Főszerepben Arnold Korfi és Lya Putti. A szerepeket magyar népviseletben játsszák. A gróf szerelmi kudarcra a polgárelőny szemben. A magyar mágnások jellegzetes gondolkodása és életmódja.
Uránia-mozgó: Kedden, november 13-án: *A montekarlói kalandornő* III. rész. Szenzációs nagydrama 6 felvonásban. Főszerepben Helene Richter. Hármaszáz európai a barbárok vértörvényészeke élte. A nagy Stanley-per.
Apolló-mozgó: Kedden, november 13-án: *Kalozók és vadállatok között*. Szenzációs kalandordrama 5 felvonásban. Harafi-film. A vadállatok egész tömegei a világszerte ismert Hagenbeck állatkertjéről.

november 13
:0). A durva
Aradán AAC
t, Genesi rugta
TE 5:0 (1:0.
góljaival az
2:1 (1:1).
UTE-MTK
1:0). A nap
4:2 (3:0).
UTSE 2:0

gyár
Ferd. 133

YA,
JÉS
TÁRU
EGEK
I
ARBAN
TAT-

T
T
A
SVAR
B.

edmény!
ermek-
Cluj
2. sz.
stán eszközö
-Mare
y 30. szám

vkörte
ható

**Valutát
Devizát**

a
legolcsóbban
ad,
a
legmagosabb
áron veszi a

**Kereskedelmi
Hitelintézet**

Kolozsvár, Főter 20.
Telefonisz. 40 és 229

Devizák	Erdélyi pénzpiac 12-én A kolozsvári clearing-iroda jelentése					
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szeben
Zürich	3540—	3555—45	3545—30	3545—35	3545—35	3560—45
Newyork	200 1/2—	—	—	201—200	201—200	201 1/2—200
London	884—	—	—	987—84	984—82	—
Páris	1130—20	1135—25	—	—	1130—20	—
Milano	883—	—	—	—	—	—
Prága	—	585—83	—	582—80	—	585—83
Belföldi magyar korona	—	—	—	188	—	—
Külföldi magyar korona	—	—	—	90	—	—
Belgrád	244	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—
Bécs	355—58	353—56	354—57	356—58	353—56	—

Külföldi fürdők mintájára
Románia legelső kénes gyógyfürdője a

FÉLIX-FÜRDŐ!!

(NAGYVÁRAD MELLETT)

bevezette a speciális téli kurákat izületi betegségek, csusz, köszvény, reuma, női betegségek stb. ellen.

★

A téli kúra olcsóbb, kellemesebb, hatásosabb.
Fényes I. oszt. teljes pensió 200.— lej.
II. oszt. 150.— lej.

A legkellemesebb üdülőhely. — Téli sportok.
Kitűnő szakorvosi kezelés.

Engros **Endetall**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindentéle poharak, demyonok, palackok,

Lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL
CLUJ,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Tömör-gumik teherautókra minden méretheben kaphatók

Emil Blaga autóraktára Cluj

Kiváló ár-érték aránnyal szolgál

Hotel "Splendid" Szálloda

megnyílik
folyó évi nov. hó 15-én, Temesváron,
Józsefváros

Bégajobbsor 17/b, a főpályaudvar közvetlen közelében. Ujonnan épült, modern elsőrendű szálloda.

TULAJDONOS: GEMEINHARDT MÁRTON

GARDI és TÁRSA

fényképezési műterem
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék, gyermekfelvételek, nagyítások

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretheben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kaiser-Borax

Lemosás
Mindenkinek nagy
Áldás

Vas- és faipari szerszámgépeket

és szerszámokat, benzin elektromotorokat és dynamókat, gépszijakat, olajokat, gőz-, víz- és gázarmaturákat, gázcsöveket és gázcsőidomdarabokat (fiting), szivattyukat, továbbá műszaki és elektrotechnikai cikkeket a legszakszerűbben és legjobb minőségben szállítja 1544

TECHNIKA R.-T.
Targu-Mures

Sürgöncym: Technica. Telefon 3-36

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncym: Vagonastra Arad ★ **ARAD** ★ Sürgöncym: Vagonastra Arad

Vagonosztály: Mindennemű személy, teher és luxusvagonok, tartánykocsik, ipari, erdei és mezőgazdasági járművek és ezekhez tartozó mindennemű alkatrészek. Vasszerkezetek, szegecselt oszlopok és tartók, görkazanok, minden nagyságu, szesz, víz, kőolaj és benzintartányok kovácsolt gépalkatrészek, kendertörőgépek.

Motorosztály: Autobuszok, teherautók, benzinmotorok, esztergapadok, excenterprések. Alkatrészek mindeféle rendszerű személy és teherkocsikhoz és benzinmotorokhoz.

A Motorosztály gyártmányai eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
BRAȘOVAN: „Sylvania“ Műszaki RT., Tehéncsop. u. 7.
CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.
LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
ORADEA-MARE: „Economia“ Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
SATMAR: Príncipe Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.
SIBIU: Dr. Schultze & Co. Technisches Verkaufsbüro Seilergasse No. 3.
Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.
TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.
Jaques Paucker, Str. I. C. Bratianu No. 6.

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ **STERNBERG J.** ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal.

Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APROHIRDETÉSEK

Aprohirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szögig — 20 lei. Jelleges hirdetésekre szemlélettel felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres

Mindenféle ládákat és fadóboxokat összeszerelnek és szétzerelik részben megrendelésre azonnal készíti és szállít a legolcsóbb napon 1361

Sajovics és Lebovits fűszerkereskedés és ládagyár

Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Globus nyomda és papírkereskedés Szilágy-somlyón nov. 5-én kibővíve ismét megnyit.

Azonnal beköltözhető adómentes modern új két utcára nyíló kertesi családi ház sűrűn eladó kedvező fizetési feltételek mellett. Rákóczi-ut 19.

Intelligens urileány házikisasszonynak vagy ehhez hasonló állás betöltésére ajánlkozik. — Meghívások „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kéretnek. 6503

Zongora, pianino és harmonium megvételre keresetlik. Cim Ehrenwald, Boros papírüzlet, C. Reg. Ferdinand 2. 6501

Prima
bácskai
kender

Kapható:
HAVAS DEZSŐ
Timișoara

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Elsőrendű frissen vágott kóser liba és kacsa legolcsóbb napi árban állandóan kapható. Wesselenyi-u. 10. sz. alatt. Zsirbeöntést elvállalunk. 6420

Angol szövetek

ugy a legfinomabb minőségben, mint olcsóbb minőségekben, rendkívül leszállított árakon

érkeztek Londonból

nagy mennyiségben az őszi és téli időnyre.

Covercoat, dublé, felöltő

és más különböző ruhaszövetek: fekete, kék és színes kivitelben, a legfinomabb minőségben, új és a legmodernebb mintázással.

Különösen felhívjuk a figyelmet szövegeink szélébe varrott

„FINTEX”

védjegyre, mely garantálja a legfinomabb, legtartósabb és legelegánsabb minőséget, melynek ezideig cégünk az egyedüli készítője.

Pendle & Rivett

Ltd. London

Fiókok: Páris, Milánó, Madrid, Kairó, Marokkó, Capetown, Melbourne, Peking, Rio de Janeiro.

Kizárólagos képviselő Románia részére:

HENRY ROBERT KENT

nagy angolai lerakata

Központ: Bucuresti, Strada Academiei 45.
Fiók: Galați, Strada Domneasca 13.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL! EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK. CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Magas kalóriájú

lupényi kőszén, kokszt, sziléziai szalonszén

és speciális mosott kovácszszenet

valamint belföldi közepkalóriájú szeneket azonnal szállít üzemek és szénnyagkereskedők részére

FERROCARBON

SZÉNKERESKEDELMI TÁRSASÁG TIMIȘOARA, AGRÁRPALOTA, TELEFONSZ.: 9.

Sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői.

Fiók: Cluj, C. Reg. Ferdinand 70 Expozitura: Petroseni, Kattowitz

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Külföldi gyári lerakatok. — Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfi szövetek, flanelek stb.

Textil-Import

engros áruház megnyit

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok.

Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldia-utca) 6.

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám

Telefon Interurban 2-13 * Sürgöny: Jávare, Cluj

Ékszerárnyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-ékszerek

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsítóknak!

Fabre-Line

FRANCIA HAJÓZASI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —

Constanța-Newyork

között és tranzitó Kanada felé.

A „MADONNA” hajó indul október 8-án.

Külön hajójáratok

Constanța-Jaffa-Marseille

között.

Információk és jegyek kaphatók:

Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Ianou 3.

MEGERKEZTEK

Páris Bécs Berlin

legújabb divatu őszi és téli

női modellkabátjai és bundái

óriási választékban a

Diamantstein és Moskovits

női és férfi divatruházába

Cluj,

Calea Regele Ferdinand 25., a főpostával szemben

Seal és biberette plüssbundák és szőrmézett kabátkülönlégek legelőnyösebb beszerzési forrása. Lloyd 1412

ÉKSZERESZTŐSÉG, KIVÁLTAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop, (Brassai-utca)

Telefon: Szerkesztés és kiadóhivatal — Zs. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek zendők. Kéziratokat adunk vissza

Cluj-Kolozsvár

A CS

A német tró...
Még nem Berlinbe, meg nem érkezett), nyugalmas gazdálk... hiszi el neki? Ki szigetéről visszatérő és lemond azokról doornyi kastélyt, an szabadulásra vár, kö... hogy Frigyes Vilmo... szágba, hogy ott bé... között, egy dolgozó e... vissza! Nem azért szomszédok a szá... nem azért siettek... amellyel Rupprecht... a birodalomtól, így... hogy azután szállit... talán nem is neki, csinálja. Mert a n... jóalkalmat lesett ki... visszatérő, csak szá... dött előre, a szín... a maga személyén... dultatu német né... és erőt akar a... a császári helytartó... egy kicsit konjunk... metországban, sürü... ben, Berlinben. Ki... szól és mit cseleks... natos felséges vend... Mert ha csak szól... met nép is, amely... türi, hogy nyakára... abadálya nincsen t... a császári karaván... egy kicsiny magány... van a tizenkét utle... mára, csak a jel k... szerre tizenkét utas... a rombadőző birodal... Mert mit hozhatna... ből? Az esztendők... gát és dühét. Ebből... nincs többre szükse... a birodalom végleg

Uj szes

Beesületes in... látszik egy most k... szesztörvény össze... ügyi szempontjait... még csak az illeték... a törvény csak jav... a javaslat szelleme... jövődö törvényalk... Az állam a sz... a népbutítás kábít... ki akarja szorítani, elmaradó állami has... gát. A javaslat fog... fajtaival: a pálink... gátban különösen... kával. A kormány... gyöngye szesztartal... egyedül azipari és o... Helyes ebben a ja... megszűnését fokról... ban az állami érde... tempós eljárásban... népréteg érdekeine... tásával foglalkozik... ket is a törvény v... üzemek tulajdonosa... célra átalakítani a... folytonosságában, ségében károsodás... megértö, emberség... mindenki előtt ma...